

SOSYALİST KÜLTÜR

LENİN
DOSYASI

5 önce
KAMPÜSTE
sonra
MEMLEKETTE

yeni bir kültür

İÇERİK

yazarlarımızın emeği
sayesinde hazırlanmıştır.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Miraç ORDU

YAZI KURULU
Selim KALENDER
Kemal DEĞİRMEN
Kemal AKSOY
Mustafa Kemal KAYA
Alp YÜCEL

TASARIM-DİZGİ
Veli AKYADİNOV

BASKI YERİ
On Kopyalama Konur Sok.
No:57/D Kızılay-Ankara

SOSYAL MEDYA
X @sosyalistkultr
@ sosyalistkultr

İLETİŞİM
yenibirkultur@gmail.com

**Lenin, Sosyalist Kültür ve
UKKTH'nin Sosyalist
Kültür'e Etkisi**

KEMAL DEĞİRMEN

1

**Tarih Pususuna Yatmak:
Lenin'in Sürgün ve Devrime
Hazırlık Yılları 1895-1917**

SELİM KALENDER

2

İlerici Güçler Birleşin!

ALP YÜCEL

5

**Sol Bu Topraklarda
Bütünleşerek
Güçlenir**

KEMAL AKSOY

6

**Lenin ve Geçici Hükümet'in
I. Paylaşım Savaşı Hakkında
Fikirleri**

MUSTAFA KEMAL KAYA

8

Lenin, Sosyalist Kültür ve UKKTH'nin Sosyalist Kültür'e Etkisi

KEMAL DEĞİRMEN

Yeni bir kültür inşa etmek için çıktığımız bu yolda, Rus Devrimi'nin önderliğinden Dünya Devrimi'nin önderliğine uzanmış bir yaşama sahip olan Lenin'in gözünden Türkiye'de ki sosyalist kültürü, Türkiye'nin Sosyalist Kültürü'nü ve Türkiye'de hakim olan kültürün sosyalist kültür ile alakasına değinmek istiyorum.

Bazı sağ ve liberal görüşlü bakışların propagandaları vesilesi ile Türkiye'de sol hareketler yurtseverlik ile ne yazık ki bağdaştırılmıyor. Sosyalist kültür neden ulusal kültürün bir parçası olamıyor ve ondan hep ayrı bir yere koyuluyor? Lenin gözüyle baktığımızda göreceğimiz şey şudur ki ; ulusal kültür aslında egemen kültürdür. Yani sermayeyi elinde bulunduranların yaptığı burjuva siyasetinin dolaylı bir parçasıdır. Bu durumda sermayeyi karşısına alan sosyalist bir kültürü benimseyen insanların egemen kültürü karşısına almış olması onları yurtseverlikle bağdaşmıyor olarak gösterir. Peki sosyalist kültürün, egemen kültür olmasındaki yollar nelerdir?

Soldan baktığımız zaman aslında egemen kültür olan ulusal kültürden farklı bir sosyalist kültür görüyoruz. Bu farklılık sosyalist kültürün, ulusal kültürden daha kapsayıcı olması gerekirken fraksiyonlara ayrılmasıdır. Egemen kültürün elinde iki şey vardır. Onlar da sermaye ve onun getirdiği güçtür. Lakin sosyalist kültüre baktığımızda asıl olan tek şey proleteryanın hak ettiği güce sahip olma olgusudur ama o güce giden yolları soldan gören birçok farklı göz vardır. Lenin'in gözünden bakmaya çalıştığımız zaman ise ayrılıklarımızın ve birleşmelerimizin sadece demokratik ve özgür yollarla olması gerektiğini, aksi takdirde kültürümüzün her zaman egemenlikten uzak kalacağıdır. Önder Lenin'in söylediği demokratiklik ve özgürlükten uzaklık, ulusal kültürün en yakın arkadaşıdır. Söz konusu sosyalist bir kültür inşa etmek olduğunda bu iki önemli kavramı, bulunduğumuz koşullara göre değerlendirip, onun yapısına ve fırsatlarına uygun şekillendirip, süreç içinde adapte etmek gerekir. Lenin'in öncüsü olduğu Bolşevik Devrimi süreci de o coğrafyanın koşullarına göre adapte edilmiş, özgür ve demokratik bir şekilde ortaya çıkmıştır. Türkiye'de de sosyalistlerin unutmaması gereken şey, eğer sosyalist bir kültürü ulusal kültür haline getirmek istiyorsak, bu toprakların var olduğu koşullara göre değerlendirmesi gerektiği olmalıdır.

Ulusal kültür meselesine değinen Lenin için bir önemli konuda self determinasyon yani ulusların kendi kaderini tayin hakkıdır. Ulusların kendi kaderlerini tayin etmesi de tabii ki üzerinde durulması gerek konudur. Bu çalışmada öncelikle ulusal ve sosyalist kültürden bahsetmemin sebebi de UKKTH'nın Türkiye'deki sosyalist kültür inşa etme çabalarına kattıklarıdır. Yukarıda bahsettiğimiz iki

önemli kavram, aslında UKKTH için Lenin'in vazgeçilmez iki kavramıdır. Günümüz şartlarında bu konuyu değerlendirirken de kendi topraklarımızın var olma koşullarına göre düşünmek gerekir. Eğer ki sosyalist bir kültür inşası için yola çıkıyorsak, sosyalist önderlerden ilk anlamamız gereken şey koşullara göre harekete geçmek olmalıdır. Türkiye topraklarında UKKTH ne yazık ki sosyalist kültürün inşasında yapıcı bir rol oynamak yerine yıkıcı bir rol oynamıştır. Yıllardır propaganda ile uzaklaştırılmış sol ve yurtseverlik kavramları, UKKTH'nin kasıtlı olarak yanlış ve burjuvazi çıkarları doğrultusunda yorumlanmasıyla iki uç haline gelmiştir. Ama Türkiye'de sosyalist bir kültür inşa etmek için yola çıkan Sosyalist Kültür üyeleri olarak, bu iki kavramın birbirine uzak olmadığını, Lenin gibi önemli yol göstericilerimizin yorumlarının yanlış yönlere çekilip bizim aleyhimize provakatif söylemler ve davranışlar oluşturmaya engel olmak için buradayız. Biz Sosyalist Kültürüz ve yol göstericilerimizi doğru yorumlayarak, yurtseverlik çizgisinde bir kültür inşa edeceğiz.

TARİH PUSUSUNA YATMAK:

Lenin'in Sürgün ve Devrime Hazırlık Yılları 1895-1917

SELİM KALENDER

Bolşevik Devrimi'nin büyük önderi V.I. Lenin'in, 1917 Devrimine giden kısa süreç ve sonrasındaki yaşamı iyi bilinmesine rağmen; onun yaşamının büyük bir bölümünü oluşturan sürgün ve devrime hazırlık yılları yeteri kadar bilinmemektedir. Halbuki, iktidara giden süreçte Lenin'in karşılaştığı zorluklar ve engeller, bir devrimcinin sabır, inat ve mücadele azmini bizlere en örnek şekilde gösterdiği gibi, onun siyasal strateji ve bilimsel sosyalist teoriyi ele alış yöntemindeki olgunlaşmanın izlerini de takip edebilme olanağı tanımaktadır.

Bugün de sadece ülkemizde değil dünyanın geniş coğrafyalarında sol/sosyalist hareket üzerindeki atıllığı ve hareketsizliği aşabilmek için Lenin'in devrime hazırlık yıllarındaki öncü azmini yeniden hatırlamanın ve içselleştirmenin gerekli olduğuna inanıyoruz. Bundan dolayı, bu çalışmayı, Lenin'in yaşamında kabaca 1895-1917 yılları arasında kapsayan sürgün ve devrime hazırlık yıllarındaki mücadele kararlığına projeksiyon tutacak bir içerikte hazırlamayı gerekli gördük. Büyük ölçüde Maurice Pianzola'nın Türkçeye de çevrilen "Lenin İsviçre'de" kitabındaki anı ve anekdotlara dayanan bu çalışmanın, Sosyalist Kültür'ün Lenin Dosyası arşivinde yer alması "başka bir dünya ve başka bir kültür" arayışımızın gerçekleşebilmesi için izleyeceğimiz yolun köşe taşlarını oluşturduğunu biliyoruz. O yüzden; "Lenin Elt, Lenin El, Lenin Elnifogl"

Sürgünde Bir Üniversiteli

Lenin'in sürgün yılları; Cenevre, Lozan, Bern, Zürih, Paris gibi Avrupa kentlerinde geçmiştir. Çarın polisleri tarafından sürekli takip ve gözetim altında bulunan Lenin, sürgün yıllarında gittiği ülkelere siyasal fikirlerini taşıyabilmek için o ülkelerin dillerini de okuyup yazabilecek kadar öğrenmeye büyük önem göstermiş, çok sevdiği doğa yürüyüşlerine çıktığında dahi çantasından Fransızca sözlüğünü eksik etmemiştir. Pianzola'nın aktarımına göre, Almanca ve Fransızca'yı çok iyi bilmekte ve bu dillerde çok rahat okuyup yazabilmektedir.

Yirmi beş yaşındayken Cenevre'de Marksist kuramcı Georgi Plehanov'un yönettiği Emeğin Kurtuluşu grubundaki Rus göçmenlerle ilişki kurabilmek için İsviçre'ye gelmekle görevlendirilen Lenin, kendisinin gelişinden otuz yıl önce Karl Marx tarafından I. Enternasyonel'in toplandığı şehri karış karış dolaşmakta, kütüphanelerine gidip sabahlara kadar çalışmaktadır. Rusya toplumunun gerçekliğini bilimsel sosyalist teorinin yol göstericiliğinde analiz etmeye çalışan Lenin, ülkesinin verili koşullarını her zaman göz önünde tutan bir nesnellığe sahip olmuştur. Gittiği şehirlerdeki işçi semtlerinde işçilere öğrendiği bilgileri, oldukça yalın ve anlaşılır bir şekilde anlatma arayışı içinde olmuştur. Bu işçilerden biri olan Babuşkin, Lenin'in öğretmenliğini şöyle anlatmaktadır:

"O bilimi bize kitap kullanmadan, bizim itiraz etmemizi ya da tartışmaya girmemizi sağlayıp sözlü olarak sunuyordu; bizi özendiriyor, aramızda birisini görüşünün doğruluğunu ötekilere ispat etmeye zorluyordu. Böylece derslerimiz çok canlı, ilginç geçiyordu; bu dersler bizi söz almaya alıştırtıyordu, bir sorunu açıklamanın en iyi yoluydu bu. Hepimiz bu konuşmalardan çok memnunduk. Öğretmenimizin zekâsı karşısında sürekli olarak kendimizden geçiyorduk ve aramızda, onun saçını döken şeyin herhalde bu büyük zeka olduğunu söyleyerek şaka yapıyorduk."

Uzak Yenisey bölgesinde sürgün yaşamının bütün sıkıntılarına rağmen kuramsal çalışmalarını sürdüren Lenin, kendisi gibi Mücadele Birliği baskınında tutuklanan Petersburglu genç bir ilkokul öğretmeni olan Nadejya Krupskaya ile sürgün yıllarında tanışır ve evlenir. Sürgün yıllarını çok yoğun bir okuma, çeviri yapma, diğer siyasi mültecileri toplama ve dinlenmek için çok sevdiği doğa yürüyüşlerine çıkıp avlanmakla geçirir. Bolşevik Devrimi'nin yayın organı olacak olan Iskra'yı, yine sürgün yıllarında 24 Aralık 1900 tarihinde çıkartmaya başlar. Stalin, Iskra ile birlikte Lenin'in bu yıllarda yoğunlaşan çalışmalarını şu şekilde yorumlamaktadır:

"Lenin'in devrimci çalışmaları 19. Yüzyılın son yıllarında ve özellikle 1901'den sonra, Iskra'nın çıkmasıyla birlikte beni şu kanyaya götürmüştü ki, biz Lenin'in kişiliğinde olağanüstü bir insana kavuşmuştuk. O zaman benim gözümde o, partinin sıradan bir yöneticisi değil, onun gerçek yaratıcısıydı; çünkü partimizi asıl niteliğini ve ivedi gereksinimlerini yalnız o anlıyordu... Lenin sadece partinin yöneticilerinden biri değil, mücadelede korkusuz ve Rus devrimci hareketinin henüz bilmediği yollarda partiyi cesaretle ileri götüren üst düzeyde bir yönetici, bir dağ kartalıydı."

”Savaşa giderken, zaferi istemeli ve ona götüren doğru yolu saptamayı bilmeliyiz.”

İradenin İyimserliği

Iskra ile devrimci bir yayın faaliyetine başlayan Lenin, gazeteyi yasadışı yollarla Rusya’ya sokup çoğaltmaya çalıştığı gibi, Avrupa’nın çeşitli şehirlerine de farklı dillerde çevirip ulaştırmanın, böylelikle tüm ülkelerdeki proleterlerin enternasyonal mücadele birliğini oluşturmayı hedefliyordu. Mevcut bulunan tüm zorluk ve engellemelere istinaden kendisine “gerçekliğe uyum göstermeyi” öğütleyen yoldaşlarına “Hayır, gerçekliği dönüştürmek gerekir!” der. En nihayetinde, parlak tartışma sayfalarında devrimci teorisiz kendiliğinden işçi hareketinin dar, meslekçi, ufuksuz bir sendikacılığa batacağını söyler.

Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi (RSDİP)’nin kongresini de 30 Temmuz 1903 günü sürgünde olduğu Brüksel’de toplayan Lenin, 1905 Devrimine doğru ilerleyen Rusya’da devrimin öncü kuvveti olacak devrimci bir partinin inşası süreciyle ilgilenir. İçerisinde olduğu ve liderliğini üstlendiği Bolşeviklerle Menşevikler arasında görünürleşen ayrışmada Bolşeviklerin savunduğu fikirlerin teorisini ve pratik çalışmasını büyük ölçüde Lenin yerine getirir. Ayrışmalarda ve Avrupa’da yaşanan revizyonist eğilimlere karşı hep tutarlı devrimci bir model ortaya koyar ve şöyle der: “Her bunalım, kimilerini çürütür, kimilerini çelikleştirir.” Nitekim, 1905 Devrimi ile 1917 Devrimine giden süreç içerisinde yaşananlar Bolşevikleri çelikleştirirken ve Lenin’in ortaya koyduğu teoriyi ispatlarken; Menşevikleri çürütmekte ve itibarsızlaştırmaktadır. Büyük bir sabır, irade ve istikrarla hazırlıklarını yapan Lenin, tarihin pususuna yatan bir devrimci lider olarak, her yeni gelişme karşısında teorisini yeniden sınamakta, stratejisini ve planını gözden geçirmektedir. Dünyanın 1. Dünya Savaşı ile birlikte küresel bir sınıf savaşımına doğru ilerlediği günlerde Lenin, “Savaşa giderken, zaferi istemeli ve ona götüren doğru yolu saptamayı bilmeliyiz” diye yazmaktadır.

1905 yılında gerçekleşen ayaklanma bastırılınca devrimci dalga geri çekilir. Lenin saldırıyı yönettikten sonra, işçilere düzenli olarak geri çekilmeyi öğretir. Partiye, günü geldiğinde saldırıyı yeniden başlatmak üzere, güçlerini toparlayarak son gücünü geri çekmeyi öğretir. Bir Adım İleri İki Adım Geri başlıklı kitabı 1904 Haziran’ında bu öğretiyi eksende kaleme alınıp yayımlanmıştır. Lenin’in eşi Krupskaya, onun en yenilgi anlarında bile taşıdığı inanç ve iradeyi şöyle anlatıyor:

“O, bozgun anında proletaryanın en yüce zaferlerini düşünmekteydi. Akşamları, gölün rıhtımı boyunca yürüdüğümüz zaman sık sık bundan söz ediyordu.”

Lenin’in sürgün yılları pratik siyaseti örgütleyici bir yoğunluğun yanı sıra Avrupa kütüphanelerini dolaşmakla geçer.

Bern’deki emekçi yaşamını sürdürürken zamanını kütüphanelerde sabahlayarak ve ormanlarda uzun yürüyüşlere çıkarak geçirir. Bern’deki kütüphane çalışmalarını Pianzola şöyle anlatmaktadır:

“Lenin gelişigüzel yapılan işin adamı değildir. Onda her davranış bir kesin anlamaya dayalıdır ve Bern Kütüphanesi’nde 17 Aralık 1914’te, Alman filozofu Hegel’in Mantık Bilimini okuduğu zaman, okuma notları üç defterde 115 sayfayı kaplamaktadır. Notlar Rusça, Almanca ve hatta İngilizce tutulmuştur ve kendi başına, diyalektik materyalizm yöntemini geliştiren, çok büyük önemde bir felsefe yapıtı oluşturur.”

Lenin’i kütüphanede sabahladığı günlerde tanıyan Kütüphane memuru Karpinski’nin Lenin izlenimleri, onun insan ilişkilerini göstermesi bakımından da önemlidir:

“Vladimir İliç’i olağanüstü bir adam yapan ve onu sıradanlıktan çıkaran özelliklerden biri ilişkilerinde, yalnızca arkadaşlarına, yani Merkez Komitesi üyeleri ya da bir taban örgütü üyesine karşı değil ister ünlü biri, ister bir ev kadını olsun, genel olarak herkese karşı koruduğu tavır inceliği, dayanışma, kibarlık, özentisizlik ve alçak gönüllüktür... Lenin sık sık dostlarını ziyaret eder, her biriyle çene çalmayı ve çocuklarla oynamayı çok severdi.”

”O, bozgun anında proletaryanın en yüce zaferlerini düşünmekteydi. Akşamları, gölün rıhtımı boyunca yürüdüğümüz zaman sık sık bundan söz ediyordu.”

Büyük bir yurtsever olarak Lenin, 1. Dünya Savaşı yıllarında yükselen burjuva milliyetçiliğine karşı Sosyal Demokrat Dergisi'nin 35. Sayısında “Büyük Rusların Milli Gururu” başlıklı bir makale kaleme alır ve orada şöyle der:

“Milli gurur duygusu biz bilinçli büyük Rus proleterlerine yabancı mıdır? Elbette, hayır. Dilimizi ve yurdumuzu seviyoruz; en çok çalıştığımız şey onun emekçi kitlelerini (yani nüfusun onda dokuzunu) bilinçli demokratlar ve sosyalistler düzeyine yükseltmektir.”

Teorik üretimini, arkadaşlarıyla ve farklı ülkelerdeki emekçi kesimlerle sürekli paylaşmaya ve tartışmaya çalışan

Lenin Çar polisine yakalanmamak için parolarla arkadaşlarına mektuplar gönderir. Bu mektuplarda partili yoldaşlarına, “En önemlisi, sağlam ve sürekli ilişkilerdir” tavsiyesinde bulunur.

Sağlam ve sürekli kurduğu ilişkileri, bitip tükenmek bilmeyen okuma, araştırma ve yazma disiplini, tüm zorluklara karşı sarsılmayan devrimci irade ve inadı, sürgündeki Lenin'i 1917 yılında Rusya'ya, devrimin önderliğine taşımıştır. Lenin'in sürgün yılları içerisindeki gündelik yaşamını ve siyasi faaliyetlerini ön plana çıkarmaya çalıştığımız bu yazıda anlatılanlar, aradan geçen 100 yılı aşkın süreye rağmen bizlere de yol göstermektedir.

İLERİCİ GÜÇLER BİRLEŞİN!

ALP YÜCEL

2025 Türkiye'sinde iki ilerici güçten bahsedebiliriz: sol-Kemalistler ve Sosyalistler. Gerçi Kemalizmin sol ve sağ diye ayrıştırılabileceğini sanmamakla birlikte güncel tartışmalarda böyle bir kullanım olduğu için bu yazıda da aynen böyle bahsedeceğim.

İlericilik nedir, ilerici güçler nelerdir ve neden birleşmelidirler? Bu yazı temel olarak bu 3 soruya cevap arıyor.

Öncelikle ilericilik tamamen subjektif bir perspektiften benim için rönesans ve reform ile başlayan, ardından Aydınlanma çağını takip eden düşünsel çerçevedir. İlericilik, bilimi ve akli rehber edinip, değerlerin ancak ve ancak doğru olduğunda ve daha iyisi bulunana kadar muhafaza edilebileceğini maksat edinen bir çerçevedir. Buradaki ileri; muasırlaşmayı, medenileşmeyi, akli ve bilimi ilerletmeyi kast eder. Dogmalara dayalı düzenlerin yıkılması, sorgulayarak otoritenin denetlenmesi gibi mevhumları içerir. Bu bakımdan muhafazakarlığın tam tersidir. Hep daha az yanlış gitmeyi hedefleyen, hep daha doğru ve akla yatkın olanı bulmaya çalışan bir kavramdır ilericilik.

Peki, ilerici güçler olarak adlandırdığımız Sosyalizm ve Kemalizm neden bu özelliklere sahip olarak varsayılmaktadır?

Her iki ideoloji de, temelde mevcut düzeni daha iyisiyle değiştirmeye; bunu yaparken belirli bilimsel metodları takip etmeye ve akli kullanma cesaretini göstermeye çalışırlar. Pozitivist ve materyalist yaklaşımlardır. Bilimsel yöntemi benimserler. Yurttaşların ve halkın refahını, yükselmesini ve yukarıda saydığımız ilericilik koşullarını sağlamasını isterler. Yöntem ve bir takım amaçlar farklılık göstermekle birlikte, hem sosyalistler hem de Kemalistler; emperyalizmin coğrafyamızda ve halkımızda kurduğu tahakkümü kırmak, tam bağımsızlığı ve bilimsel devrimi gerçekleştirmek, demokratik ve insana, insanca yaşam şartlarını getirmek amacıyla hareket ederler.

Buradan hareketle, eğer ilerlemeci bir tutum arıyorsak, istibdata karşı çıkmayı hedefliyorsak; şimdilik nüans farkı sayabileceğimiz farklılıkları bir kenara koyup tam bağımsız, demokratik, refah içinde ve devrimlerle bezeli bir Cumhuriyet için güçlerimizi birleştirmeli, bir arada durmalıyız. Kemalizm ve Sosyalizm çekişmesi bugünün değil, yarının meselesidir. Öncelikle Atatürk devrimleri tamamlanmalı ve ülkedeki karanlık ortadan kaldırılmalıdır...

Bu yüzden, bu ülkenin ilerici güçleri olan Sosyalistler ve Kemalistler, birleşin!

SOL, BU TOPRAKLARDA BÜTÜNLEŞEREK GÜÇLENİR!

KEMAL AKSOY

Türkiye’de son 30 yılda sol’a atfedilen birçok söylem, kavram ve anlam esasında, solun kendi içerisinde yaşadığı ciddi bir yabancılaşmanın ürünüydü. 1960’lardan önce “umacı” olarak görülen, 1960’lardan sonra kitleselleşmeye başlayan, 1970’lerde ciddi bir güç haline gelen ve bunun karşısında 1980 Askeri Darbesi’nin en ağır hedef aldığı kesim olarak Türkiye’deki sol hareket, 1990’larda büyük bir yıkım sürecine sürüklendi.

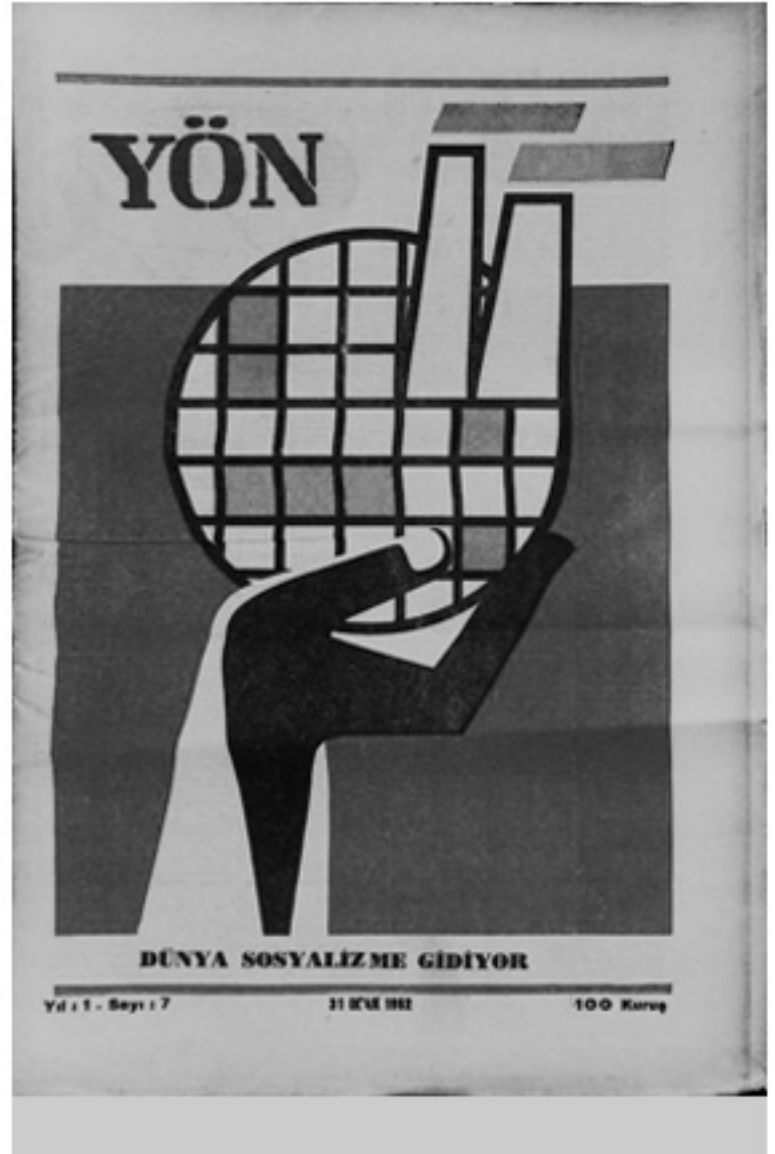
Nihayetinde gelinen nokta, “sol”un kavramsal olarak toplum nezdinde yeniden “umacı” hale getirilmesi oldu. Bugün siyasi iktidarın ve medya ve düşün sahasındaki aparatlarının sayesinde ve “sol” kavramını istismar edenlerin, ona solun bütün karşıtlık duyacağı fikir ve söylemleri boca eden “sahte solcuların” iş birliğiyle, solculuk kendi toplumuna yabancılaştırıldı. Artık ana kaygılar, geçmişte olduğu gibi topraksız köylülerin varlığı, işçi sınıfının üzerinde her geçen gün dönmeye devam eden sömürü çarkları, sermaye kesimlerinin çıkarlarını toplumsal çıkarların üzerinde görmesi, laikliğe yönelik saldırıların artması, cumhuriyet değerlerinin her geçen gün daha fazla aşındırılması ve Türkiye’nin emperyalist ülkelere siyasi, iktisadi, sosyal açıdan bağımlılığının her geçen gün kat be kat artması değildi. Artık kimlik siyaseti üzerinden, toplumun güncel ve yakıcı sorunlarıyla ilintisi olmayan, popülist söylemlere batmış ve bazen de tersine inatçı bir radikalizme bulanmış lümpen bir solculuk anlayışı hakim oldu Türkiye’de.

“Sınıfsal” bakışın terk edilerek “kimlik siyasetine” eklenen, tarihsel birikimi “eski tüfekçilik” denilerek yadsınan, Türkiye’den ve Türk Ulusu’ndan koparılan bir “solculuk” muteber kabul edildi. Oysa, Türkiye’de sol, temsil ettiği ilericiliğiyle, demokratik değerlerle, tam bağımsızlık anlayışıyla, laik cumhuriyet değerlerine bağlılığıyla, 20.yüzyılın ilk anti-emperyalist zaferine, Milli Kurtuluş Savaşı’na beslediği büyük saygı ve onlardan aldığı “Kuvay-ı Milliyeci” ruhla, taban buldu, kitleselleşti, büyüdü ve güçlendi.

Çıkar çevrelerinin, komprador burjuvazinin, emperyalizmle ve sermaye çevreleriyle işbirliği içerisindeki bürokrasinin bütün varlığına karşı açıktan taraf olan, Türkiye’de düzenin neden bozuk olduğunu sorgulayan, o düzeni değiştirmek isteyen, bunun için tam bağımsızlıkçı, aydınlanmacı ve devrimci bir anlayışı içselleştirerek mücadele veren bir sol vardı bir zamanlar ve evet bu sol, bu toprakların, Türkiye’nin soluydu, Türk solu’ydu. Etnik, dini, mezhepsel ayrımlarla parçalanmaya karşı, bir ulus çatısı altında, Türkiye’nin nesnel koşullarını okuyarak ve Türkiye’nin bağımsızlığını nasıl elde ettiğini, cumhuriyetini ne şartlarda nasıl devrimci metodlarla kurduğunu bilerek hareket eden bir sol vardı.

Bugün, sahte solculuğun nezdinde “şovenizm”le eş anlamlı görülen milliyetçilik o dönemki sol için, Türkiye’nin ilerici kazanımlarının mimarı olan düşünsel akımlardan biri idi. Bugün, milliyetçiliği şovenizm olarak gören sözde “solcu” ve “sosyalist” kesimlerin, saygıyla andıkları Sadun Aren, “ırk, dil ve din farkı aranmayan Türkiye insanların dış aleme karşı mutlak ve pürüzsüz istiklali”dir.1 Diyordu Yön Dergisi’nde 21 Kasım 1962 tarihli sayısındaki “SBF ve Atatürk” başlıklı yazısında. Türkiye Sosyalist Hareketi’nin önemli düşün insanlarından olan, bugün kimlik siyasetinin temsilcisi olan kesimlerin vefat yıl dönümlerinde anma mesajlarıyla andıkları, Hikmet Kıvılcımlı da milliyetçilik için; Türkiye’nin en az 40 yıllık yanılığısı ve yenilgisi, milliyetçilik sözcüğünün sosyalizmden başka hiçbir anlama gelemeyeceğinin bir türlü kavranılmak istenmeyişinden doğmuştur”. Demekten geri kalmıyordu.

Öte yandan Kemalist olmak bugünkü sahte solculuğun ve sosyalistliğin dilinde faşist olmakla eş değer iken, Behice Boran’lar, Mihri Belli’ler, yine Sadun Aren’ler ve Hikmet Kıvılcımlı’lar, Kemalizmi, Türkiye’yi emperyalizm ve saltanat-hilafet rejiminden kurtaran ilerici bir devrimin düşünsel birikimi olarak görüyorlar ve saygı duyuyorlardı.

”Bir şarkı olmalı, özlemi söyleyen Bu koyu günlerden yarına ses veren”

Hakeza aynı şey sadece Sosyalistler için değil, Sosyal Demokratlar için de geçerli idi. 1970’lerde Sosyal Demokrasi’yi ya da başka bir deyişle Demokratik Sol’u Türkiye için çıkış noktası olarak gören aydınların büyük kısmı için Kemalizm ve Türk Devrimi, Türkiye’nin ilerici ve çağdaşlaşmasının o güne kadar ki en radikal, en devrimci ve en güçlü ifadesiydi. Ancak yine 1970’lerde solun genelinde başlayan Kemalizmden yavaş yavaş uzaklaşma süreci 1980’lerden sonra bambaşka bir noktaya evrildi. Kimi zamanların hızlı solcuları, Özal’ların danışmanları oluverdiler. Kimi zamanların hızlı solcuları, saygın iş adamları olarak karşımıza çıkıverdiler. Kimi zamanların hızlı solcuları, sağcılığın, tutuculuğun, laiklik düşmanlığının borazanı haline geldiler.

1991’de Sovyetler Birliği’nin yıkılması ile de sol bir diğer büyük darbeyi yedi Türkiye’de. “Reel Sosyalizm” eleştirileri adı altında yapılan eleştiriler, bir süre sonra Sovyetler Birliği deneyinde yapılan hataları tespit etmenin ötesine geçti. Marksizmin en temel esasları dahi cepheden bir saldırıya maruz bırakıldı. İlginç bir şekilde Kemalizm de Sosyalizm de benzer dönemlerde benzer yaralar aldılar. Ama en önemlisi sol en büyük yarayı alan oldu.

1990’ların sonunda dünyada esen “Yeni Sol”, solun apaçık bir reddiyesi, Tony Blair’in bizim Türkiye’deki sosyal demokratların umudu olarak görülen ama esasında kapitalizme ellerini kaldırarak tam anlamıyla teslim olan bir Sosyal Demokrasi anlatısı olan “Üçüncü Yol” akımı, öyle sahiplenildi öyle içselleştirildi ki. Hakeza ÖDP’lerle başlayan, bugün TİP’lerle devam eden Sol Popülizm, sol’a neo-liberalizm zehrini öyle bir enjekte etti ki, bugün solu gerçek

anlamda savunmak bir “günah”, solcuyum demek ise solcu olmaktan başka her şey oldu. Post-Kemalist olmak, kimlik siyasetinin kuyrukçuluğunu yapmak solcu olmanın şartları kabul edildi.

Oysa ne diyordu Ahmet Taner Kışlalı, “Türkiye’de Kemalizmden soyutlanan bir sol partinin başarı şansı yoktur! Kemalizmden soyutlanan sol, geçmişte -kaçınılmaz olarak- kitlelerden de soyutlandı. Yalnızlık umutsuzluğu, umutsuzluk şiddeti getirdi. Bugün artık sol sapma olanağı da kalmadı. Kemalizmden soyutlanan sol (!) için artık tek seçenek sağ sapmadır.”

Türkiye’de “sağdaki boşluk dolmadı, doldurmak lazım” diyen, sağcılar dinleye dinleye, aydınlanmacı düşünceyi tukaka ilan ede ede, laikliği paranoya ile eş tuta tuta, sınıf kavramını demode bula bula gelinen nokta budur... Apaçık bir iflas, karanlıklara hapsolmuş bir körlüktür.

Ama korkmayalım, çözüm de bellidir. Çözüm, bu topraklara ayakları sağlam basan bir soldur. Dünyadan kopmayan, ancak alın terini akıttığı yurt toprağını namusu gibi savunan, laf ola beri gele diye değil, hakikaten bu ülkenin her bir şehrindeki o kenar mahalleleri ciddiye alan, köylerinde tarlada çalışan kadını yalnızca festival filmlerinde değil, su başlarında, ellerinde çapasıyla tarlada çalışırken de hatıra getiren, emeğini üç kuruşa satarak hayatta kalmaya çalışan işçiyi sadece slogandan slogana değil, her eylem ve direnişte destekleyen bir sol, yani tam manasıyla emekten yana, tam bağımsızlıkçı, laik, devrimci ve milli bir sol. Yüreğimizin en derinlerinden ağzımızdaki sözlerimize ve kalem tutan ellerimize fişkıran bir inançla biz bunu istiyoruz!

Lenin ve Geçici Hükümet'in I. Paylaşım Savaşı'na Yönelik Fikirleri

MUSTAFA KEMAL KAYA

1905 Devrimi, istenilen başarıya her ne kadar ulaşmamışsa da Rusya'daki toplumsal muhalefet giderek güçlenmeye başlamıştır. I. Dünya Savaşı'nın getirdiği olumsuz koşullara, bir de boğazların kapalı olması nedeniyle yaşanan gıda tedarik krizi ve ekonomik sıkıntılar eklenince, Rusya yeni bir ihtilal havasına girmiştir.

22 Ocak 1917 günü, 1905 Devrimi'nin yıldönümünü anmak amacıyla yaklaşık 150 bin işçi greve gitmiştir. 22 Ocak günü başlayan grev hareketleri, artarak devam etmiş ve Mart ayına kadar büyüklü küçüklü birçok grev gerçekleşmiştir. 1917 yılının 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde Rus işçi kadınlar, hayat pahalılığına karşı sokağa çıkmış ve Çarlık rejiminin askerleri tarafından sert müdahaleye maruz kalmışlardır.

Giderek artan muhalefet ve sokak olaylarının yanı sıra gösterilere müdahale etmesi için başkent Petrograd'a gönderilen askerlerin silah kullanmayı reddetmesi ve kimi askerlerin de gösteri yapan işçi kitlelerine katılması, Çar II. Nikolay'da da mücadele etmenin çözüm yol olmayacağı fikrini doğurmuştur. Bu sebeple Çar II. Nikolay tahttan ayrılmış ve Rusya'daki Çarlık rejimi son bulmuştur.

16 Mart 1917 tarihli Stockholm Sefareti tarafından gönderilen telgrafta yazılana göre, Duma dağıtılmış ve bakanların hapse atıldığı aktarılmıştır. Oluşturulacak yeni bir hükümet, Rusya'daki huzursuz ortamı ortadan kaldıracaktır ve halkın memnuniyetini sağlayacağı ifade edilmiştir.

Çarlık rejiminin çökmesi ve bakanların da hapse atılmasıyla birlikte Rusya'da yeni bir rejim ve yönetim kadrosu ortaya çıkmıştır. Yeni Rus cumhuriyetinde, iki başlılık mevcuttur. Georgy Lvov Rus Geçici Hükümeti'ni kurmuş ve bu hükümetin ilk başbakanı olmuştur. Lvov önderliğindeki Geçici Hükümet ile Menşevikler ve Sosyalist Devrimci Parti (SR) üyeleri tarafından kurulan Petrograd Sovyeti, Rusya'da yönetimde söz sahibi olmuştur. Geçici Hükümet, liberal bir çizgide olmasına rağmen Aleksandr Kerensky, Geçici Hükümet'te ilk önce Adalet Bakanlığı görevini, 1917 mayısından itibaren ise yine aynı hükümette Savaş Bakanlığı görevini üstlenmiştir.

Bolşevikler; Şubat Devrimi'ni "Burjuva Devrimi" olarak adlandırmış fakat yine de bu devrimin, Rus halkını daha ileri bir noktaya götüreceği sebebiyle devrimi desteklemişler, hükümette yer almayı ise düşünmemişlerdir. Lenin'in "1 Mart 1917 Rusya devriminin ilk aşaması tamamlanmıştır.", "1905'teki ilk büyük devrim, on iki yıllık bir sürenin ardından, 1917 yılının 'parlak', 'şanlı' devrimine yol açtı." ifadelerinden de anlaşılacağı üzere Şubat Devrimi'ne karşı bakış açısı gayet iyimserdir. Lenin, Şubat Devrimi'ni sosyalist devrime giden bir aşama olarak görmesine rağmen

yeni hükümeti de eleştirmeyi ihmal etmemiştir. Hükümette yer alan kişileri; Duma'yı, kamusal eğitimi, savaş sanayi komiteleri ve yerel yönetim organlarını kendi denetimine alan toprak sahipleri sınıfı ve burjuva temsilcileri olarak görmüştür.

Bolşevikler tarafından Geçici Hükümet'e verilen destek çok kısa sürmüş, Lenin tarafından 3 Nisan 1917'de açıklanan ve "Nisan Tezleri" olarak adlandırılan görüşler sonrasında Bolşevikler ile Geçici Hükümet-Menşevik-SR koalisyonu arasındaki ipler kopmuştur. İplerin kopmasında Çarlık rejiminin yıkılmasına rağmen emperyalist savaşa devam edilmesi rol oynamıştır. Bu tarihten itibaren geçici hükümete destek verilmeyecek ve temmuz ayından itibaren Bolşevikler, "Bütün iktidar Sovyetlere!" diyerek iktidarın yönünü belki de tayin edeceklerdir.

Şubat Devrimi öncesinde, Rus askerleri arasında savaş bıkkınlığı belirmeye başlamıştır. Galiciya Cephesi'ne gönderilen Osmanlı birlikleri içerisinde yer alan Mehmet Şevki Yazman, kaleme aldığı hatıratında Rus askerlerin savaşa bakışını şöyle anlatmıştır: "biz Asya'nın kuzeyinde Sibiryada doğduk yaşıyoruz. Siz Anadolu insanlarısınız. Birbirimize bir kötülük, düşmanlık yapmadık ki savaşalım, birbirimizi öldürelim. (...) Eğer bizim Çarımız, sizin Sultanla geçinmiyorsa, onlar ikisi dövüşsün, bize ne?" Hatta bununla da kalmayıp 18 Kasım 1916 günü İttifak Devletleri askerlerinin bulunduğu siperlere atılan beyannamede "Şimdilik birbirimize kurşun atmak lâzım değildir... Bu menhüs (uğursuz) harp can sıktı. Sizin yiyeceğiniz olduğu gibi bizim de yiyeceğimiz, elbisemiz var. Kurşun atmaktan faide yok... Serbestçe gezebilirsiniz. Bizimkiler size kurşun atmayacaktır." diyerek, Moskova'nın haberi olmadan gayriresmi bir ateşkes bile gerçekleşmiştir.

“biz Asya'nın kuzeyinde Sibiry'a da doğduk yaşıyoruz. Siz Anadolu insalarısınız. Birbirimize bir kötülük, düşmanlık yapmadık ki savaşalım, birbirimizi öldürelim.”

Lenin'in Şubat Devrimi'nden sonra açıkladığı ulusların kendi kaderini tayin hakkı, burjuvazi ve kilisenin sahip olduğu toprakların halka devredilmesi, iktidarın işçi ve köylüye geçmesi ile emperyalist savaşa son verilecek söylemleri Rus halkı ve Rus askerleri arasında da benimsenmeye başlamıştır. Rus birlikleri taarruza geçmek için hazırlık halindeyken Rus Orduları Başkumandanı Mikhail Vasilyevich Alekseyev ve diğer ordu kumandanları, Geçici Hükümet'e seslenerek; ordunun mahvolma eşiğinde olduğunu ve Bolşeviklerin “ilhaksız barış” çağrılarını kulak verilerek savaştan çekilmenin gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu gelişme üzerine Kerensky, Alekseyev ve diğer savaş karşıtı kumandanları görevden almış ve Galiçya Cephesi'ne yapılacak taarruz için Aleksey Brusilov Genelkurmay Başkanlığı görevine getirilmiştir. Sadece Rus subay kadrolarında Rus erleri arasında da barış dalgası giderek yayılmaya başlamıştır. 1 Mayıs 1917 tarihli Sofya Elçiliği tahriratına göre; Rus birliklerinin cephedeki emniyet önlemlerini hiçe sayarak ellerine beyaz bayraklar alarak cumhuriyet kutlamalarına katıldıkları aktarılmıştır. Şubat Devrimi'nden hemen önce Kerensky, Duma açılışında yaptığı konuşmada Rusya'nın örgütsüz bir duruma doğru

ilerlediğini, savaş konusunda kötümser olduğunu ve İstanbul'un fethinden artık söz etmenin mümkün olmadığını, ifade etmiştir. Aynı Kerensky Devrimden sonra ise bambaşka bir düşünce yapısına bürünerek savaşın en koyu taraftarı olacaktır. Kerensky, Savaş Bakanı olması sonrasında Bursilov'u yeniden Galiçya Cephesi'nde görevlendirerek taarruz harekâtına başlanması emrini vermiştir.

Geçici Hükümet'in “savaşa devam” kararının ardından Rusya'da yeniden sokak hareketleri baş göstermiştir. 16-20 Temmuz tarihleri arasında gerçekleşen ve tarihe “Temmuz Ayaklanması” olarak geçen gösterilere Bolşevikler öncülük etmiştir. Gösterilere fabrika işçilerinin de katılmasıyla beraber büyük bir halk hareketine dönüşmüş ve Geçici Hükümet'e bağlı birlikler, olayları silaha başvurarak kontrol altına almışlardır. Geçici Hükümet'te ortak olan ama sol ideolojiye yakınlığıyla bilinen Menşevikler ve SR'ler gösterileri yasa dışı olarak tanımlamıştır. Gösteriler sonucunda Bolşeviklere karşı cadı avı başlatılmış ve Lenin Finlandiya'ya gitmek zorunda kalmıştır.

GELENEKTEN GELECEĞE SOSYALİST KÜLTÜR YAŞIYOR

“Önce Kampüste Sonra Memlekette Yeni Bir Kültür” iddiasıyla yayın hayatına başlayan Sosyalist Kültür, kuruluşundan bu yana bir yıllık süreyi geride bıraktı. Ülke gençliğini; bireyciliğe, bağımlılığa, sefalet ve yurtdışına kaçmaya iten sisteme karşı dayanışmayı, üretmeyi, paylaşmayı ve mücadeleyi büyütmek için bir araya geldiğimiz günden bu yana farklı bir kültürün, başka bir ülkenin ve dünyanın peşinde olduk.

Ülkemizin ve insanlığın uzun tarihinden süzülen ilerici birikim, başka bir dünyanın mümkünlüğüne olan inancımızı diri tuttu. Üretmeyi, ürettiğimizi paylaşmayı ve emeğiyle geçinen insanların yararı için çalışmayı kendimize görev bildik. Kültürel ve bilimsel üretimi küçük zümrelere ait dört duvarların arasından çıkarmak ve kamusal alanda emekçi ve öğrenci arkadaşlarımızla hep birlikte tartışıp kendimizi geliştirebilmek için toplantılar, söyleşiler ve konferanslar organize ettik. Düzen güçlerinin tüm medya ve basın araçlarıyla üzerimize pompaladığı piyasa mantığına karşı kültürde, sanatta, sporda ve hayatın her alanında başka bir kültürün; sosyalist kültürün var olduğunu ve var olabileceğini göstermeye çalıştık. Filistin’de, Suriye’de, Afrika’da ve tüm mazlum coğrafyalarda sırf Batılı kapitalist devletlerin daha fazla sömürmesi ve daha fazla kazanması için öldürülen kadın ve çocukların haykırıları kulağımızdayken insanlığın tek kurtuluşunun sosyalizmde olduğunda ısrar ettik.

Sosyalist Kültür’ün logosu makine dişlisi/çark çeviren Atatürk heykelidir.

Cumhuriyet rejiminin halkçı kalkınma stratejisiyle özdeşleşen ve Türkiye Cumhuriyeti ile Sovyetler Birliği arasındaki dostluğu vurgulayan heykelin hikayesi şu şekildedir:

Birinci Beş Yıllık Sanayileşme Planı (1934) kapsamında Kayseriye’ye halk tipi, ucuz pamuklu kumaş ve iplik üretecek bir bez fabrikası kurulmasına karar veriliyor. Sovyetler Birliği’nden alınan 8.5 milyon liralık kredi ve yine onlardan gelen uzmanların rehberliğinde fabrika kuruluyor ve 16 Eylül 1935’te hizmete açılıyor.

Fabrika açılışında Sovyet yönetimi jest amaçlı olarak “çark çeviren Atatürk” tasvirli bir heykel hediye ediyor ve bu heykel, fabrikanın işletmesinde herkesin görebileceği bir yere konuluyor. Hafif eğilimli bir alanda bir çark çeviren Atatürk’ün sanayi hamlesine gönderme içeren ve çıplak olarak betimlendiği heykel, çok partili sisteme geçilene kadar fabrikada kalıyor ve ardından da alelacele çıplaklık öne sürülerek sökülüyor ve depoya kaldırılarak saklanıyor.